

Prát við lögmann

Vit halda her fram við greinaraðni «Prát við lögmann». Í dag viðgera vit stöðuna hjá fiskivinnuni og tann politikk, sum javnaðarflokkurinn hevur ført á fiskivinnuárinum tey seinastu 10 árin.

Framtíðar útlitið hjá fiskivinnuni:

Meiri stýring og troyta nýggjar møguleikar

— Hvussu metir tú útlitið hjá føroysku fiskivinnuni í 80-unum?

— Tað er í dag ógjørlegt at siga, hvussu stórt tal av skipum vit í framtíðini fara at hava innan ymsar veiðuhættir og til at veiða tey ymsu fiskasløgini.

Men við at byggja huganina á tað farna — har vit hava sæð, hvussu skjótt føroyingar hava loftað sær, og hvussu nógvir nýggir møguleikar hava stungið seg upp so hvørt sum summir fóru — so er givið, at okkara fiskivinna fer at hava møguleikar at útvikla seg í 80-unum.

Hetta verður ikki innan toska, hýsu- ella upstovnarnar, har áherðslan verður lögð á at viðgera fiskin enn meira. Men tað eru aðrir stovnar, sum ikki eru fult troyttir, eitt nú

veiða eftir svartkjafti og ávis øking av veiðuni á djúpum vatni.

So eg meti, at gongdin í fyrru helvt av 80-árunum kemur at líkjast ógvuliga nógv gongdini í seinnu helvt av 70-árunum:

við stýring í størri mun enn fyrr og við initiativum frá privatum og tí almenna ella báðum saman til at troyta teir nýggju møguleikarnar.

Eydnast tað so okkum haraftrat í samráðingum við EEC at fáa frægari tollsæmdir, so er givið, at viðari viðgerð av matvør- um kemur at vinda uppá seg.

Óg haraftrat mugu vit ikki gloyma tann týðning, sum aling av laks, silur og skeljadjórum fer at fáa í 80-árunum.

Um framtíðar samstarvið

við grannatjóðina Grønland:

Grønendingar og føroyingar koma at hava brúk fyri hvørjum øðrum

— Hvussu metir tú okkara møguleikar í Grønlandi í framtíðini?

— Tað er ógvuliga torført at siga. Eins litið og okkara rættindi sum ríkisborgarar til at veiða í donskum ella grønlandskum sjógvi og teirra at veiða í okkara eru avkláraði. Eins litið kunna vit í dag meta um hvørji heft EEC kemur at leggja á ríkisins part í framtíðar rættindum.

Eisini er leiðin sum grønendingar fara at velja frammyvir, óviss, um teir framhaldandi verða limir í EEC ella fara út. Hesin spurningurin vil fáa avgerandi týðning fyri møguleikarnar fyri føroyskari og grønlandskari samvinnu í framtíðini.

Persónliga trúgvi eg, at báðir partar frammyvir í ávisan mun vilja fáa brúk fyri hvørjum øðrum uttan mun til um Grønland er limur í EEC ella ikki. Men tað er givið, at vera teir uttanfyri, so er tað neyðuga í eini tillikari samvinnu meira átroðkandi.

Eg vænti at møguleikarnir í Grønlandi verða rúmari — um ikki endiliga viðvíkjandi rækjunum í Eysturgrønlandi, so viðvíkjandi øðrum fiskasløgum so hvørt sum stovnarnir mennast. Men um hetta verður næsta ár, 1982 ella 1983 er tað eingin sum kann siga nú.

Hetta sama er galdandi viðvíkjandi síld í Norðsjónum, viðvíkjandi meira toski í Barentshavinum og størri kvotum undir Íslandi. Tað fer at vera ein óvissa, til tann endaliga legan viðvíkjandi fiskabýrinum gerst veruleiki, og til endaliga stöðan fyri norðurlandskari samvinnu ella limaskapi fyri partar av útjáraðarkjóm í Norðuratlantshavi er avklárað.

Men, vit kom at spæla eina sentrala rollu í hesi telving komandi ár, og tí er so avgerandi at menn sum hava skilt samanhangnið í uttanríkispolitisku myndini, sleppa at ávirka Føroya leiklut.

Aðrir siga at politikkurin er skeivur — men teir hava einki at seta í staðin:

Føroyaleiðirnar størstan týðning

— men rætt at varðveita onnur øki

— Ført hevur verið fram, at vit í størri mun eiga at leggja dent á heimasjógvin. Heldur tú, at vit hava lagt ov stóran dent á veiðuekinu aðrastaðni?

Atli Dam:

— Viðvíkjandi fiskivinnupolitikkinum sum heild hevur javnaðarflokkurin lagt dent á at varðveita flest møguleikar alla staðni istaðin fyri bert at satsa uppá eitt øki sum t.d. Føroyaekkið.

Vit hava roynt at útvega kvotur á øllum leiðum, har, sum roynt hevur verið fyrr eins væl og á nýggjum leiðum — fyri á henda hátt at varðveita líðligheitina í vinnu- møguleikum. Og valmøguleikarnar hjá einstaka skipinum.

Tað er eingin loyna, at ávis øki roynast ikki eins væl hvørt ár. Tí er so stórus dentur lagdur á at fáa sáttmála við:

Noreg og Sovjet fyri kraftblokka- og saltfiska-

trolaraflotan — við Ísland fyri kraftblokka- og fesk- fiskafloktan, bæði við línu snellu og trolu — við Grønland fyri svarkalvaskip við línu og trolarar til rækju — við Kanada — við USA — í Norðsjónum — við EEC og nú eisini við strandalond í Suðuramerika og Afriku. Fyri allar veiðuhættir, soleiðis at skipini hava avlopsmøguleikan at velja í.

Tað er mín trúgv, at sjálvt um hetta veiðuekið undir Føroyum kundi givið tað, sum er neyðugt til at halda samfelagsbúskapinum gangandi, so er tað skilagott og rætt framhaldandi at varðveita møguleikar hjá øðrum og at lata øðrum møguleikar hjá okkum.

Tað gevur tað bestu líðligheitina. Henda fiskivinnupolitikkur er tað eisini eydnast at fremja hampuliga væl — hóast kvoturnar stóðugt hava verið minkandi og hesin fiskivinnupolitikkur var

hin einasti praktisk møgulegi.

Hvat er betri

— Serliga sambandsmenn tosa um, at tað er ein skeivur fiskivinnupolitikkur, sum førður er. Men hevur tú varhugan av, hvat teir hava at seta istaðin?

— Tað er ongastaðni sagt hvørki frá tjóðveldismonnum ella frá sambandsmonnum, hvør politikkur hevði roynst betur. Tað er ikki nóg mikið at siga, hvat skal setast istaðin fyri — og hetta er ikki gjørt.

Útviklingurin vil sjálvsagt bera í sær, at meira og meira verður veitt undir Føroyum, og at minni verður veitt aðrastaðni, men kortini meini eg, at hesin politikkurin, sum førður er, er tann, sum gevur okkum longestið til at fremja hesa umrøddu umlegging og sum í longdini eisini kemur at roynast best.

